

Nr 149.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående pensionering av vissa i försvarsväsendets tjänst anställda eller förut anställda personer; given Stockholms slott den 13 mars 1925.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 1:0—11:0 hemställt.

GUSTAF.

P. Albin Hansson.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 13 mars 1925.

Närvarande:

Statsministern SANDLER, statsråden OLSSON, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, LINDERS, LARSSON, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON.

Departementschefen, statsrådet Hansson anhåller att få underställa Kungl. Maj:ts prövning inkomna framställningar angående beredande av pension åt vissa i försvarsväsendets tjänst anställda eller förut anställda personer samt anför därvid följande:

1:0.

Uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 9 januari 1925 har *t. f. chefen för Gotlands infanteriregemente* gjort framställning om beredande av pension åt skomakeriföreståndaren vid nämnda regementes intendenturverkstäder Frans Oskar Elias Hellström.

Ang. pension åt skomakeriföreståndaren F. O. E. Hellström.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Hellström är född den 18 juni 1860 och sålunda under innevarande år uppnår en ålder av 65 år; att han varit anställd såsom föreståndare vid Gotlands artillerikårs skomakerverkstad under tiden den 1 september 1890—den 31 augusti 1902 och vid Gotlands truppers intendenturverkstäder i Tingstäde under tiden den 1 september 1902—den 31 juli 1909 samt alltsedan den 1 augusti 1909 innehaft föreståndarebefattning vid Gotlands infanteriregementes skomakerverkstad, vilken befattning han kommer att lämna med utgången av instundande juni månad; att han under de senare åren vid regementet uppburit en avlöning, som, fränsett dyrtidstillägg, uppgått till i medeltal omkring 2,500 kronor för år; att hans arbetsförmåga enligt läkarbetyg är väsentligt förminskad på grund av nedsatt synförmåga och emfysem; att han under hela sin anställningstid vid armén städe på ett mönstergillt sätt skött sitt arbete och varit ett föredöme för honom underställd personal; samt att han innehar vasamedaljen i silver, åttonde storleken.

Militärbefälhavaren på Gotland har tillstyrkt den gjorda framställningen.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens intendantsdepartement* anfört, att departementet i betraktande av Hellströms långa och väl vitsordade verksamhet i statens tjänst funne det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att han efter erhållet avsked från sin anställning vid regementet komme i åtnjutande av något understöd från statens sida för sin återstående levnad. I fråga om storleken av dylikt understöd erinrade departementet om, att riksdagen i allmänhet plägat bevilja pensioner å 800 till 1,000 kronor åt vid armén anställda arbetare, vilka inlagt förmäns ställning. Med hänsyn till Hellströms långvariga arbete såsom föreståndare, uppgående till en tid av i det närmaste 35 år, funne departementet sig böra åt honom föreslå en årlig pension av 1,000 kronor. Departementet hemställde därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Hellström finge från och med månaden näst efter den, under vilken han erhöle avsked från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,000 kronor.

I ärendet har *statskontoret* den 17 februari 1925 avgivit utlåtande och därvid anfört, att ämbetsverket icke funnit anledning till erinran mot den gjorda framställningen annat än beträffande beloppet av den föreslagna pensionen. Pensioner till så högt belopp som 1,000 kronor hade nämligen brukat beviljas arbetsförmän och likställda endast när de kunnat åberopa utomordentligt långvarig anställning i statens tjänst, fyrtio år eller däröver. För Hellström, som arbetat för statens räkning i knappt 35 år, syntes en pension av 900 kronor vara bättre avpassad med hänsyn till tidigare i liknande fall beviljade pensioner.

I likhet med myndigheterna anser jag mig böra tillstyrka framställning till riksdagen om beredande av pension åt Hellström. I fråga om pensions belopp ansluter jag mig till statskontorets förslag.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att skomakeriföreståndaren vid Gotlands infanteriregementes intendenturverkstäder Frans Oskar Elias Hellström må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 900 kronor.

2:o.

Enligt kungörelsen den 25 november 1910 (nr 130, sid. 6), angående pensionering av de vid marinen anställda förmän bland daglönare, sjukvaktare och övriga daglönare, är daglönare vid uppnådda 65 levnadsår och 25 tjänstår efter 20 års ålder berättigad till pension. Enligt kungörelsen den 24 augusti 1920 (nr 645) utgör pensionen för daglönare, som pensioneras efter den 30 juni 1920, vid en tjänstetid av 25 år, för förman och sjukvaktare 600 kronor samt för annan daglönare 500 kronor, vartill kommer förhöjning intill viss gräns av nämnda pensionsbelopp med 20 kronor för varje fullt tjänstår därutöver.

Ang. pension
åt förmannen
J. Jonasson.

Uti en till marinförvaltningen ställd skrivelse, dagtecknad den 11 oktober 1924, har *befälhavande amiralen i Karlskrona* gjort framställning om beredande av pension från och med år 1925 åt förmannen och timmermannen vid fortifikationsförvaltningen i Karlskrona Jonas Jonasson, oaktat denne icke innehade den för pensions erhållande föreskrivna tjänstetid.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Jonasson är född den 19 november 1855; att han alltsedan år 1907 eller omkring 18 år varit anställd vid fortifikationsförvaltningen i Karlskrona; att han enligt ett den 10 oktober 1924 utfärdat läkarintyg lider av åderförkalkning och hjärtsjukdom, i följd varav han är fullständigt oförmögen till arbete, och är denna arbetsoförmåga sannolikt för framtiden bestående; att han under sin tjänstetid med utmärkt nit och skicklighet utfört honom anförtrott arbete; samt att han, som har hustru och en dotter att försörja, är i saknad av tillgångar.

Med skrivelse till Kungl. Maj:t den 10 november 1924 har *marinförvaltningen* överlämnat handlingarna i ärendet samt därvid anfört, att ehuru Jonasson icke innehade den för pensions erhållande föreskrivna tjänstetiden av 25 år, ämbetsverket likväl, med hänsyn till Jonassons långa tjänstetid samt till föreliggande bevekande omständigheter, ansåge det billigt, att han komme i åtnjutande av pension av statsmedel. I fråga om pensionens storlek syntes det marinförvaltningen, att densamma borde bestämmas till något mindre belopp, än vad som skulle tillkommit Jonasson efter en tjänstetid av 25 år, eller till förslagsvis 450 kronor. Marinförvaltningen hemställde därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Jonasson finge från och med den 1 januari 1925 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 450 kronor.

Direktionen över flottans pensionskassa har den 15 december 1924 avgivit utlåtande i ärendet och därvid erinrat, hurusom riksdagen, efter framställning av Kungl. Maj:t, förut i ett flertal fall beviljat avkortade pensioner från allmänna indragningsstaten till daglönare vid marinen, vilka icke tjänat 25 år från tjugo års ålder.

Statskontoret har i utlåtande den 2 februari 1925 förklarat sig icke hava något att erinra mot bifall till den av marinförvaltningen i ärendet gjorda hemställan.

Under åberopande av vad sålunda förekommit får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förmannen och timmermannen vid fortifikationsförvaltningen i Karlskrona Jonas Jonasson må från och med den 1 januari 1925 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 450 kronor.

3:o.

Ang. pension
åt skrädde-
riarbetaren C.
Johansson
Törngren.

Uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 19 december 1924 har *chefen för arméns centrala beklädnadsverkstad* gjort framställning om beredande av pension åt skrädde-riarbetaren vid beklädnadsverkstaden Carl Johansson Törngren.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Törngren är född den 9 juni 1854 och sålunda över 70 år gammal; att han under en tid av 3 år 7 månader tjänstgjort såsom sappör vid Kongl. Sappörbataljonen; att han varit anställd såsom skrädde-riarbetare vid Svea livgarde under tiden den 1 februari 1892—den 30 september 1894, vid Norrlands trängkår från hösten 1895 till hösten 1896, åter vid Svea livgarde under månaderna januari—mars 1906, vid Svea trängkår under tiden den 1 april 1906—den 30 september 1907, hos regementsskräddaren vid Livregementets dragoner under tiden den 1 oktober 1907—den 31 augusti 1908, såsom skrädde-ri-föreståndare vid Fälttelegrafkåren från och med den 1 september 1908 till och med den 30 mars 1909, såsom skrädde-riarbetare hos regementsskräddaren vid Livgardet till häst under tiden den 1 augusti 1914—den 31 juli 1915, åter igen vid Svea livgarde under februari och mars månader 1916 samt vid arméns centrala beklädnadsverkstad sedan mitten av år 1916, vilken senare anställning han fortfarande innehar; att han under de senare åren vid beklädnadsverkstaden uppburit en avlöning, som, fränsett dyrtidstillägg, uppgått till i medeltal omkring 2,200 kronor för år; att han enligt läkarbetyg lider av vissa sjukdomar, i följd varav hans arbetsförmåga är i mycket hög grad nedsatt, och att denna nedsättning av arbetsförmågan betraktas såsom sannolikt för framtiden bestående; samt att han under hela sin anställningstid i kronans tjänst på ett mycket tillfredsställande sätt fullgjort sitt arbete och ådagalagt ett hedrande uppträdande.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens intendantsdepartement* anfört, att departementet i betraktande av Törngrens väl vits-

ordade verksamhet i statens tjänst funne det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att han efter erhållet avsked från sin anställning vid beklädnadsverkstaden komme i åtnjutande av något understöd från statens sida för sin återstående levnad. I fråga om storleken av dylikt understöd erinrade departementet om, att riksdagen i allmänhet plägat bevilja pensioner å 600 kronor för år åt arbetare vid armén i liknande ställning som Törngren. Med hänsyn emellertid till Törngrens jämförelsevis korta anställningstid i kronans tjänst, omkring 20 år, och då avsevärda tidsavbrott föreläge i den samma, ansåge sig departementet icke kunna föreslå Törngren till erhållande av högre årlig pension än 500 kronor. På grund av vad sålunda anförts hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Törngren finge från och med månaden näst efter den, under vilken han erhöle avsked från sin anställning vid beklädnadsverkstaden, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 500 kronor.

Statskontoret, som den 18 februari 1925 avgivit utlåtande i ärendet, har därvid anført, att då det av intendentsdepartementet föreslagna pensionsbeloppet, 500 kronor för år räknat, motsvarade vad som i allmänhet tillerkänts tygarbetare med lika lång anställningstid i statens tjänst som Törngren, ämbetsverket intet hade att erinra mot vad sålunda föreslagits.

Under åberopande av vad sålunda förekommit får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att skrädderiarbetaren vid arméns centrala beklädnadsverkstad Carl Johansson Törngren må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid beklädnadsverkstaden, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 500 kronor.

4:o.

Uti skrivelse till marinförvaltningen den 23 september 1924 har *fortifikationsbefälhavaren i Vaxholms fästning* gjort framställning om beredande av pension åt fortifikationsarbetarna vid fortifikationsförvaltningen i nämnda fästning timmermannen Sven August Hansson och vaktmästaren Carl August Andersson.

Ang. pensioner åt fortifikationsarbetarna S. A. Hansson och C. A. Andersson.

Av handlingarna i ärendet inhämtas

beträffande Hansson, att han är född den 16 juni 1855; att han varit anställd vid fortifikationsförvaltningen sedan den 10 april 1886 eller i över 38 år; att han fortfarande är i tjänst därstädes; samt att han, som år 1917 tilldelats medalj i silver för nit och redlighet i rikets tjänst, under sin berörda tjänstgöring städe iakttagit ett utmärkt gott uppförande och skött sina tjänstställiganden på ett i allo berömvärt sätt;

beträffande Andersson, att han är född den 26 juni 1853; att han varit anställd vid fortifikationsförvaltningen sedan den 1 maj 1891 eller i över 33

år; att han fortfarande är i tjänst därstädes; samt att han, som år 1921 tilldelats medalj i silver för nit och redlighet i rikets tjänst, under sin berörda tjänstgöring städse iakttagit ett utmärkt gott uppförande samt skött sina tjänståligganden på ett i allo berömvärd sätt.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *marinförvaltningen* efter inhämtande av yttrande i ärendet från *direktionen över flottans pensionskassa* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 3 januari 1925 erinrat om, att fortifikationsarbetare — vare sig anställda med kontrakt vid fortifikationsförvaltning eller med avtal för visst arbete — icke ansåges berättigade till pension från flottans pensionskassa såsom daglönare vid marinen. Hade de emellertid varit berättigade till pension såsom daglönare skulle, enligt vad *direktionen över flottans pensionskassa* upplyst, pensionsförmånerna hava utgjort för Hansson 940 kronor (pension för en tjänstetid av 38 år från 20 års ålder 760 kronor och pensionstillägg enligt kungörelsen den 15 juni 1922 (nr 360) 180 kronor) och för Andersson 840 kronor (pension för en tjänstetid av 33 år från 20 års ålder 660 kronor och pensionstillägg 180 kronor). Med hänsyn till de ifrågasvarande arbetarnas långa och plikttrogna tjänstgöring i statens tjänst funne *marinförvaltningen* det billigt, att de, då de nu på ålderdomen komme att erhålla avsked från tjänsten och icke längre kunde försörja sig genom arbete, erhöle pension från statsverket och därvid likställdes med sådana daglönare vid marinen, som avsåges i kungörelsen den 25 november 1910 (nr 130) angående pensionering av de vid marinen anställda förmän bland daglönare, sjukvaktare och övriga daglönare. *Marinförvaltningen* hemställde i anledning härav, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Hansson och Andersson finge från och med månaden näst efter den, varunder de erhöle avsked, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära årlig pension en var till det belopp, som bort tillkomma honom efter erhållet avsked, därest han varit att anse såsom daglönare vid marinen.

Statskontoret har den 7 februari 1925 avgivit utlåtande i ärendet och därvid anfört, att billighetsskäl syntes tala för beviljande av något ålderdomsunderstöd åt Hansson och Andersson. De av *marinförvaltningen* föreslagna pensionsbeloppen vore emellertid enligt *statskontorets* mening något för högt tilltagna. Ämbetsverket ville i sådant hänseende erinra om, att de senare årens riksdagar beviljat pensioner åt fortifikationsarbetare till belopp av endast 400 kronor och tillstyrkte för sin del, att de ifrågasatta pensionerna utverkades till sistnämnda belopp.

Även jag finner billighetsskäl tala för att pensioner av statsmedel beredas Hansson och Andersson vid deras förestående avsked efter långvarig och plikttrogen tjänstgöring i statens tjänst.

I likhet med *statskontoret* kan jag visserligen icke tillstyrka, att ifrågasvarande pensionsbelopp tillmätas efter samma grunder, som gälla för dag-

lönare vid marinen, men det av statskontoret föreslagna beloppet, 400 kronor, synes mig likväl något för lågt. När fråga varit om beredande av pension åt grovarbetare i statens tjänst hava pensionsbeloppen numera i allmänhet pläгат avpassas efter de grunder, som angivas i kungörelsen den 8 november 1918 (nr 859) angående pensionering av förmän och arbetare vid statens järnvägsbyggnader och statens vattenfallsverks byggnadsavdelning. Dessa grunder synas mig skäligen böra följas även i nu förevarande fall; och skulle pensionsbeloppen därigenom komma att uppgå för Hansson till 550 kronor och för Andersson till 500 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att en var av fortifikationsarbetarna vid Vaxholms fästnings fortifikationsförvaltning Sven August Hansson och Carl August Andersson må från och med månaden näst efter den, då han entledigas från sin anställning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension, Hansson av 550 kronor och Andersson av 500 kronor.

5:o.

Uti skrivelse till arméförvaltningens artilleridepartement den 14 januari 1925 har *styresmannen för Carl Gustafs stads gevärsfaktori* gjort framställning om beredande av pension åt svarvaren vid gevärsfaktoret Erik Gustaf Nilsson, att åtnjutas från och med den 1 januari 1925.

Ang. pension åt förre svarvaren E. G. Nilsson.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Nilsson är född den 16 april 1857; att han anställdes vid gevärsfaktoret den 18 februari 1891; att han alltsedan den 5 juni 1924 behandlats av läkare för blodpropp i hjärnan, på grund av vilken sjukdom han är och med största sannolikhet för framtiden kommer att förbliva oförmögen till arbete; samt att han under hela sin långa tjänstetid vid gevärsfaktoret samvetsgrant och plikttroget fullgjort sina åligganden och såsom vedermäle härför fått mottaga medalj för nit och redlighet i rikets tjänst.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens artilleridepartement* i skrivelse den 15 januari 1925 anført, att departementet funne det billigt, att Nilsson genom pension bereddes någon hjälp till livsuppehälle under hans återstående livstid. I fråga om pensionens storlek ansåge sig departementet, med hänsyn till Nilssons långa tjänstetid ävensom till de belopp, riksdagen under de närmast föregående åren beviljat arbetsanställda vid arméns fabriker, böra föreslå 600 kronor för år. På grund härav hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att å allmänna indragningsstaten bevilja Nilsson en årlig pension under hans återstående livstid av 600 kronor för år, att utgå från och med den 1 januari 1925.

Statskontoret har i utlåtande den 28 januari 1925 tillstyrkt bifall till framställningen.

Enligt vad jag under hand inhämtat, har Nilsson, som på grund av ifrågasvarande sjukdom varit urståndsatt att efter den 4 juni 1924 förrätta något arbete vid gevärsfaktoriet, under tiden från och med den 5 i nämnda månad till och med den 4 december 1924 eller under sex månader åtnjutit sjukavlönning, utgående med ett belopp, motsvarande hälften av hans dagliga arbetsförtjänst. Då Nilsson, enligt intyg av läkare, jämväl för all framtid är oförmögen till arbete, finner jag mig i likhet med myndigheterna böra tillstyrka, att honom beredes pension med föreslaget belopp; och synes pensionen böra utgå från och med ingången av innevarande år.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att före svarvaren vid Carl Gustafs stads gevärsfaktori Erik Gustaf Nilsson må från och med den 1 januari 1925 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en en årlig pension av 600 kronor.

6:o.

Ang. pension
åt kokerskan
A. M. Görans-
son.

Uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 28 november 1924 har *chefen för Skånska trängkåren* gjort framställning om beredande av pension åt kokerskan vid kåren Anna Maria Göransson, att utgå från och med månaden näst efter den, varunder hon komme att entledigas från sin anställning vid kåren.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Anna Maria Göransson är född den 9 mars 1860 och sålunda uppnått en ålder av 65 år; att hon alltsedan den 6 september 1907 eller sålunda under mer än 17 år varit anställd såsom kokerska vid kåren; att hon därunder utmärkt sig genom ett synnerligen plikttroget, intresserat och för kåren gagneligt arbete samt fört en hedrande vandel; att hon, förutom fri bostad med lyse och vedbrand samt en manskapsportion för dag, åtnjuter kontant arvode med 660 kronor för år; samt att hon är så gott som oförmögen till arbete och att förbättring anses utesluten.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens intendantsdepartement* uti skrivelse den 2 december 1924 anfört, att departementet, i betraktande av Anna Maria Göranssons väl vitsordade verksamhet i statens tjänst, och då hon på grund av sjukdom nödgades lämna sin anställning vid kåren, funne det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att hon, sedan hon entledigats från sin tjänst, erhöle något understöd från statens sida under sin återstående levnad. I fråga om storleken av dylikt understöd erinrade departementet, att riksdagen under de senare åren tillerkänt befattningshavare i statens tjänst i liknande ställning som Anna Maria Göransson pensioner från allmänna indragningsstaten å 300 till 400 kronor för år. Med hänsyn till Anna Maria Göranssons oförmåga att genom arbete bidra till sin försörjning, ansåge departementet sig böra åt henne föreslå en årlig pension å 350 kronor. På grund härav hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Anna Maria Göransson finge från och med månaden näst efter den, under vilken hon entledigades

från sin anställning vid nämnda kår, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 350 kronor.

Statskontoret, som den 2 februari 1925 yttrat sig i ärendet, har därvid erinrat om sitt i utlåtande den 23 februari 1924 i fråga rörande beredande av pension åt vissa arbeterskor vid armén (prop. nr 124, punkt 6; riksdagens skrivelse nr 306, punkt 13) gjorda uttalande, att kvinnlig daglönare syntes böra erhålla pension med 400 kronor efter 25 års tjänstetid, och att, om tjänstetiden över- eller understeg nämnda antal år, pensionen borde höjas med 10 kronor för varje fullt tjänsteår därutöver, respektive minskas med 10 kronor för varje år, som fattades. I överensstämmelse härmed och då Anna Maria Göransson under 17 år utfört arbete i statens tjänst, syntes åt henne böra beredas pension från allmänna indragningsstaten till belopp av 320 kronor årligen.

I likhet med vederbörande myndigheter tillstyrker jag, att pension av statsmedel beredes Anna Maria Göransson. Beträffande pensionens storlek ansluter jag mig till statskontorets förslag.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att kokerskan vid Skånska trängkåren Anna Maria Göransson må från och med månaden näst efter den, varunder hon entledigas från sin anställning vid kåren, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 320 kronor.

7:o.

Uti en till Kungl. Maj:t ställd skrift har förra tvätterskan vid Gotlands infanteriregemente, änkan Carolina Sevelin, född Eriksson, anhållit att komma i åtnjutande av pension.

Ang. pension åt förra tvätterskan C. Sevelin.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att änkan Sevelin är född den 11 oktober 1861 och sålunda över 63 år gammal; att hon varit anställd såsom förestånderska vid Gotlands truppers ångtvättningsrättning å Visborgs slätt under åren 1904—1922, under vilket sistnämnda år hon emellertid på grund av svag hälsa måst lämna nämnda anställning; att hon under de senare åren av sin anställning i statens tjänst uppburit en avlöning, som, fränsett dyrtidstillägg, uppgått till i medeltal omkring 800 kronor för år; att hon enligt läkarbetyg lider av magsår, vilken sjukdom utgör ett bestämt hinder för hennes förvärvsförmåga; att hon under sin anställning i kronans tjänst skött sina åligganden på ett plikttroget och förtjänstfullt sätt; att hon är änka efter en musiksergeant vid Gotlands infanteriregemente; att hon efter sin avlidne man åtnjuter en årlig pension av 250 kronor jämte pensions-tillägg; samt att hon saknar närmare anhöriga, som kunna bidra till hennes uppehälle, varför hennes ekonomiska förhållanden anses bekymmersamma.

T. f. chefen för Gotlands infanteriregemente har tillstyrkt ansökningen.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens intendentsdepartement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 30 januari 1925 anfört, att departementet i betraktande av änkan Sevelins väl vitsordade verksamhet i statens tjänst, och då hon på grund av sjukdom nödgats lämna sin anställning vid ovannämnda truppförband, funne det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att hon erhöle något understöd från statens sida för sin återstående levnad. I fråga om storleken av dylikt understöd erinrade departementet om, att riksdagen under de senare åren tillerkänt befattningshavare i statens tjänst i liknande ställning som änkan Sevelin pensioner från allmänna indragningsstaten å 300 till 400 kronor för år. Med hänsyn till längden av änkan Sevelins anställningstid i statens tjänst, omkring 18 år, och hennes svaga hälsa ansåge sig departementet böra åt henne föreslå en årlig pension å 350 kronor, vilken torde böra utgå från och med den 1 januari 1925. Departementet hemställde därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att änkan Sevelin finge från och med den 1 januari 1925 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 350 kronor.

Statskontoret har den 20 februari 1925 avgivit utlåtande i ärendet och därvid anfört, att ämbetsverket i likhet med intendentsdepartementet funne det med billighet överensstämmande, att pension av statsmedel utverkades åt änkan Sevelin, men ville med hänsyn till hennes jämförelsevis korta tjänstetid föreslå, att pensionsbeloppet reducerades något, förslagsvis till 300 kronor.

I likhet med myndigheterna anser jag mig böra tillstyrka, att änkan Sevelin beredes pension från allmänna indragningsstaten. Pensionens belopp synes i överensstämmelse med de av statskontoret under punkt 6 här ovan åberopade grunder för pensionering av kvinnliga daglönare böra sättas till 330 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att förra tvätterskan vid Gotlands infanteriregemente, änkan Carolina Sevelin, född Eriksson, må från och med den 1 januari 1925 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 330 kronor.

8:o.

Ang. pension åt förra sömmerskan A. Andersson. Uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 18 december 1924 har *chefen för Svea ingenjörkår* gjort framställning om beredande av pension eller gratifikation åt förra sömmerskan vid kåren, änkan Augusta Andersson.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Augusta Andersson är född den 7 januari 1862 och sålunda över 63 år gammal; att hon varit anställd såsom sömmerska vid Svea trängkår under åren 1895—1905 samt vid Svea ingenjörkår från och med den 15 juli 1911 till och med den 14 april 1923, vid vilken sistnämnda tidpunkt hon på grund av sjukdom måst lämna sin anställning

vid ingenjörkåren; att hon enligt för henne utfärdat läkarbetyg lider av sviter efter hjärnblödning och sannolikt för sin återstående levnad är oförmögen att genom arbete försörja sig; att hennes avlöningsförmåner under de senaste åren, hon varit i tjänst, uppgått till i medeltal omkring 1,900 kronor för år; att hon är medellös; samt att hon visat mycket god skicklighet i sitt yrke, varit arbetsam, till synnerlig belåtenhet fullgjort henne ålagda arbeten och städse visat ett utmärkt gott uppförande.

Chefen för fjärde arméfördelningen har tillstyrkt den gjorda framställningen.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens intendentsdepartement* uti skrivelse den 30 januari 1925 anfört, att departementet i betraktande av Augusta Anderssons väl vitsordade verksamhet i statens tjänst, och då hon på grund av sjukdom nödgats lämna sin anställning vid Svea ingenjörkår, funne det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att hon erhöle något understöd från statens sida för sin återstående levnad. I fråga om storleken av dylikt understöd erinrade departementet om, att riksdagen under de senare åren tillerkänt befattningshavare i statens tjänst i liknande ställning som Augusta Andersson pensioner från allmänna indragningsstaten å 300 till 400 kronor för år. Med hänsyn till längden av Augusta Anderssons anställningstid i statens tjänst, omkring 22 år, ansåge sig departementet böra åt henne föreslå en årlig pension å 350 kronor, vilken torde böra utgå från och med den 1 januari 1925. På grund av vad sålunda anförts, hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Augusta Andersson finge från och med den 1 januari 1925 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 350 kronor.

Statskontoret har den 18 februari 1925 avgivit utlåtande i ärendet och därvid förklarat sig icke hava något att erinra mot den av intendentsdepartementet gjorda hemställan.

Emot myndigheternas hemställan om pension för Augusta Andersson har jag intet annat att erinra än att pensionsbelopp med iakttagande av de av statskontoret under punkt 6 här ovan åberopade grunder för pensionering av kvinnliga daglönare synes böra bestämmas till 370 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att förra sömmerskan vid Svea ingenjörkårs intendenturverkstäder änkan Augusta Andersson må från och med den 1 januari 1925 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 370 kronor.

9:o.

Uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 18 november 1924 har *chefen för Norrbottens regemente* gjort framställning om beredande av pension åt sömmerskan vid regementets intendenturverkstäder Maria Erika Wikström.

Ang. pension
åt söm-
merskan M.
E. Wikström.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Maria Erika Wikström är född den 16 april 1864 och sålunda uppnått en ålder av i det närmaste 61 år; att hon, som år 1900 anställdes såsom sömmerska vid regementets intendenturverkstäder, lämnat berörda anställning med utgången av sistlidne november månad; att hennes arbetsförmåga på grund av sjukdom är i mycket hög grad nedsatt och att denna nedsättning kan betraktas såsom sannolikt för framtiden bestående; att hon under de senare åren vid regementet uppburit en avlöning, som, fränsett dyrtidstillägg, uppgått till i medeltal omkring 1,000 kronor för år; samt att hon under hela den tid, varunder hon arbetat vid regementet, visat sig synnerligen skötsam och plikttrogen samt på bästa sätt fullgjort sina åligganden.

Arméförvaltningens intendentsdepartement har den 7 januari 1925 avgivit utlåtande i ärendet och därvid anför, att departementet, i betraktande av Maria Erika Wikströms långa och väl vitsordade verksamhet i statens tjänst, omfattande en tid av nära 25 år, funne det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att hon erhöle något understöd från statens sida under sin återstående levnad. I fråga om storleken av dylikt understöd erinrade departementet därom, att riksdagen under de senaste åren tillerkänt några befattningshavare i statens tjänst i liknande ställning som Maria Erika Wikström pensioner från allmänna indragningsstaten å 300 till 400 kronor för år. Med hänsyn till längden av Maria Erika Wikströms anställningstid i statens tjänst samt då hon icke torde vara helt oförmögen att genom eget arbete bidra till sin försörjning, ansåge departementet sig böra åt henne föreslå en årlig pension å 350 kronor, att utgå från och med den 1 december 1924. På grund härav hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Maria Erika Wikström finge från och med den 1 december 1924 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 350 kronor.

I utlåtande den 2 februari 1925 har *statskontoret* anför, att därest de principer för pensionsbeloppets bestämmande, varom statskontoret erinrat i sitt yttrande beträffande pension åt kokerskan Anna Maria Göransson (se punkt 6), tillämpades på detta fall, skulle, alldenstund Maria Erika Wikström varit anställd i statens tjänst under nära 25 år, pensionen för henne utgöra 400 kronor för år. Vid sådant förhållande och då den omständigheten, att Maria Erika Wikström icke vore fullständigt oförmögen till arbete, ej syntes böra inverka på pensionens belopp (statskontoret hänvisade härutinnan till sitt utlåtande angående pension åt verkstadsföreståndaren F. O. Johansson, prop. nr 124 till 1924 års riksdag, punkt 4), kunde det ifrågasättas, huruvida icke den pension, som komme att utverkas åt Maria Erika Wikström, borde fastställas till 400 kronor.

Med avseende å föreliggande omständigheter finner även jag mig böra tillstyrka pension åt Maria Erika Wikström. Då jag ansluter mig till de

av statskontoret anförda synpunkterna beträffande pensionsbeloppets bestämmande, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att förra sömmerskan vid Norrbottens regementes intendenturverkstäder Maria Erika Wikström må från och med den 1 december 1924 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 400 kronor.

10:o.

Uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 22 november 1924 har *chefen för Västernorrlands regemente* gjort framställning om beredande av pension åt kokerskan vid regementet Karolina Eriksson.

Ang. pension
åt kokerskan
Karolina
Eriksson.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Karolina Eriksson är född den 28 januari 1864; att hon alltsedan den 6 maj 1906 eller alltså under nära 19 år varit anställd såsom kokerska vid regementet; att hon därunder på ett plikttroget, förtjänstfullt och hedrande sätt fullgjort sina åligganden; att hon, förutom fri bostad med lyse och vedbrand samt en manskapsportion för dag, åtnjuter årligt arvode med 660 kronor jämte dyrtidstillägg; att hon på grund av sinnessjukdom är fullständigt oförmögen till arbete och att hennes oförmåga till arbete sannolikt är för framtiden bestående; samt att hon kommer att entledigas från sin befattning från och med innevarande budgetårs utgång.

Chefen för sjätte arméfördelningen har tillstyrkt den gjorda framställningen.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens intendantsdepartement*, då av handlingarna bilagt läkarbetyg framginge, att det icke vore uteslutet, att Karolina Eriksson kunde bli återställd från den sinnessjukdom, för vilken hon för närvarande vårdades å Härnösands hospital, och det förty icke syntes omöjligt, att Karolina Eriksson, som icke uppnått högre ålder än 61 år, kunde bli i stånd att efter tillfrisknandet genom eget arbete försörja sig, hemställt, att den föreliggande ansökningen icke för närvarande måtte föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Statskontoret har anfört, att ehuru Karolina Eriksson vid den tidpunkt, då hennes entledigande från innehavande befattning vore avsedd att äga rum, endast kunde räkna en tjänstetid av 19 år, det likväl syntes statskontoret, att pension av statsmedel borde beredas henne. Hon vore nämligen 61 år gammal och lede numera av sinnessjukdom, som enligt företett läkarintyg kunde antagas bli varaktig, och kunde hon förty icke lämpligen bibehållas vid sin befattning. Statskontoret föresloge för sin del, att pension från allmänna indragningsstaten måtte åt Karolina Eriksson utverkas till samma belopp, 300 kronor, som av 1924 års riksdag på framställning av Kungl. Maj:t (proposition nr 80) beviljades såsom pension åt kokerskan vid volontärskolan i Norrköping Kristina Josefina Carlsson.

Då Karolina Eriksson, enligt intyg av läkare, sannolikt för all framtid är oförmögen till arbete, finner jag mig i likhet med statskontoret böra till-

styrka, att henne beredes pension. Pensionens belopp synes i överensstämmelse med de av statskontoret under punkt 6 här ovan åberopade grunderna för pensionering av kvinnliga daglönare böra sättas till 340 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att kokerskan vid Västernorrlands regemente Karolina Eriksson må från och med månaden näst efter den varunder hon entledigas från sin anställning vid regementet under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 340 kronor.

11:o.

Ang. pension
åt förra
tvätterskan
Anna
Lorentina
Gustafsson.

Uti en den 7 januari 1925 dagtecknad skrift har förra tvätterskan vid Gotlands infanteriregemente, änkan Anna Lorentina Gustafsson, född Larsson, hos Kungl. Maj:t gjort ansökning om erhållande av pension.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att änkan Anna Lorentina Gustafsson är född den 10 april 1846; att hon under tiden augusti 1904—december 1921 varit anställd såsom tvätterska vid Gotlands infanteriregementes tvättinrättning; att hon under sin nämnda anställningstid visat prov på en ovanlig energi och arbetsförmåga samt skött sin syssla oklanderligt; att hon under åren 1917—1921 vid regementet uppburit en avlöning, som, fränsett dyrtidstillägg, uppgått till i medeltal omkring 670 kronor för år; samt att hon enligt för henne utfärdat läkarbetyg på grund av ålderdomssvaghet är oförmögen att genom arbete försörja sig.

T. f. chefen för Gotlands infanteriregemente har tillstyrkt ansökningen.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens intendentsdepartement* anfört, att departementet i betraktande av änkan Gustafssons väl vitsordade verksamhet i statens tjänst, och då hon på grund av ålder måst sluta anställningen vid regementet, funne det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att något understöd från statens sida för hennes återstående livstid bereddades henne. I fråga om storleken av dylikt understöd erinrade departementet därom, att riksdagen under de senare åren tillerkänt befattningshavare i statens tjänst i liknande ställning som änkan Gustafsson pensioner från allmänna indragningsstaten å 300 till 400 kronor för år. Enär änkan Gustafsson arbetat i statens tjänst under en tid av allenast omkring 17 år, samt med hänsyn jämväl därtill, att hon, då hon började detta arbete, var över 58 år gammal, ansåge departementet sig icke böra åt henne föreslå högre årlig pension än 300 kronor, att utgå från och med den 1 januari 1925. På grund härav hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att änkan Gustafsson finge från och med den 1 januari 1925 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 300 kronor.

I ärendet har *statskontoret* avgivit utlåtande samt därvid biträtt *intendentsdepartementets* hemställan.

Lika med myndigheterna finner jag änkan Gustafsson böra beredas pension. Med tillämpning av de utav statskontoret under punkt 6 här ovan åberopade grunderna för pensionering av kvinnliga daglönare lärer pensions belopp böra sättas till 320 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att förra tvätterskan vid Gotlands infanteriregemente, änkan Anna Lorentina Gustafsson, född Larsson, må från och med den 1 januari 1925 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 320 kronor.

Vad departementschefen ovan under punkterna 1:0—11:0 hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, behagar Hans Maj:t Konungen bifalla samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Eric Baad-Heimer.
